

De l'instrumentalització a la pèrdua de sentit de la política cultural

Published by [Interacció](#) [1] on 16/11/2018 - 15:11 | Last modification: 30/04/2026 - 12:17

L'article de Steven Hadley i Clive Gray proposa portar fins a l'extrem una intuïció que fa anys que recorre el camp: què passa si la lògica instrumental de la cultura es pren seriosament, fins al final. El text no es limita a descriure la instrumentalització, sinó que introdueix un concepte més radical, el d'hiperinstrumentalització, per descriure un desplaçament en què la cultura deixa de ser un mitjà amb sentit propi per convertir-se en un recurs subordinat a objectius aliens.

La tesi central és precisa. En la instrumentalització clàssica, la cultura es justifica pels seus efectes en altres àmbits, però conserva encara una autonomia relativa: el seu contingut continua sent rellevant. En canvi, en la hiperinstrumentalització, aquesta relació s'inverteix. Els objectius de política pública, com ara la igualtat, el desenvolupament econòmic i la inclusió social, passen a definir no només la finalitat, sinó també el sentit mateix de la política cultural. El valor cultural deixa de ser un criteri.

Aquest desplaçament no és només conceptual. Els autors el situen en transformacions més àmplies del govern públic, on la cultura ocupa una posició feble dins de la jerarquia de polítiques. En aquest context, la seva supervivència depèn de la seva capacitat de contribuir a objectius considerats més centrals. La cultura esdevé així un camp de "baixa política", on la legitimitat no es construeix des de dins, sinó en funció de la seva utilitat per a altres agendes.

El cas d'Irlanda del Nord permet observar aquest procés amb claredat. L'evolució del Department of Culture, Arts and Leisure mostra com els objectius culturals poden quedar subordinats a prioritats generals com la lluita contra la pobresa o la promoció de la igualtat. En aquest marc, les polítiques ja no parteixen de què ha de fer la cultura, sinó de quins resultats s'han d'assolir. Els outputs culturals deixen de definir els objectius. Són els objectius els que determinen què ha de ser la política cultural.

La conseqüència és profunda. Si la cultura només es legitima pels seus efectes externs, la necessitat d'una política cultural autònoma esdevé discutible. La hiperinstrumentalització no és simplement una intensificació de l'instrumentalisme. És un canvi de règim. La política cultural deixa de tenir un camp propi i es dissol dins d'altres polítiques públiques.

El text evita una lectura simplista. No presenta aquest procés com una deriva accidental, sinó com una opció política coherent en un context determinat. Aquesta lectura obliga a reformular el debat. La qüestió no és si la cultura ha de ser útil, sinó si pot sostenir un sentit propi dins de marcs de decisió que no la reconeixen com a tal.

En aquest punt, la discussió sobre el valor cultural deixa de ser retòrica i esdevé estructural.

Referència

Hadley, S., i Gray, C. (2017). Hyperinstrumentalism and cultural policy: means to an end or an end to meaning? *Cultural Trends*, 26(2), 95–106. <https://doi.org/10.1080/09548963.2017.1323836> [2]

[Text complet \(pdf\)](#) [3]

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Tags: polítiques culturals

Tags: valor públic de la cultura

Tags: governança cultural

Tags: economia de la cultura

Tags: pensament cultural

- [4]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2018/instrumentalitzacio>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <https://doi.org/10.1080/09548963.2017.1323836>

[3] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/hyperinstrumentalism_and_cultural_policy_means_to_an_end_or_an_end_to_meaning_.pdf

[4] <https://interaccio.diba.cat/node/7823>